

ניסויים בבעלי חיים – דף מידע

ניסויים בבעלי חיים (שנקראים גם וויסקציה – מן המילים הלטיניות: קָטוּס – לחתוך ו"ווייס" – חיים), כוללים חיתוכים, ניתוחים ושאר טיפולים פולשניים ביצורים חיים. וויסקציה מתבצעת באוניברסיטאות, בבתי ספר לרפואה, בחברות התרופות, בחוות, במכונים ביטחוניים של ממשלות ובמתקנים מסחריים שמספקים לתעשיות שונות שירותי מבדקים בחיות. את רוב בעלי החיים האלה מגדלים במיוחד לצורכי מחקר, אולם חלקם נלכדים בטבע או מגיעים ממכלאות עירוניות. על פי הערכה, יותר מ-100 מיליון בעלי חיים ברחבי העולם מנוצלים לצרכים אלה, אם כי פירוט זני החיות והמספרים המדויקים אינם זמינים משום שלא קיימת לגביהם חובת דיווח.

דיסקציה (ביתור חיות בבתי ספר) מתבצעת מדי שנה ביותר מ-20 מיליון בעלי חיים ברחבי העולם. מרבית בעלי החיים המשמשים לדיסקציה – כולל דו-חיים, ציפורים, נחשים, צבים, דגים וחסרי חוליות – נלקחים מן הטבע, אף שאוכלוסיית רבים מהזנים האלה מצטמצמת במקרים אחדים עד כדי סכנת הכחדה.

רוב בעלי החיים שעוברים וויסקציה מתים במהלך הניסויים או בהמתות חסד לאחריהם. רבים מאלה ששורדים בניסויים, "ממוחזרים" לניסויים נוספים. אחדים מוחזקים במשך שנים במתקני כליאה, עד מותם. רק בודדים בני מזל ניצלים בעזרת ארגונים להגנת בעלי חיים שדואגים לשחרורם ולהעברתם לשמורות טבע.

מי מממן את הניסויים?

רוב הניסויים נעשים במימון ממשלתי, במיליארדי דולרים של משלמי המסים ברחבי העולם. בניסויים רבים קיימות כפילויות – או שהם נעשו כבר בעבר או שהם נערכים בו זמנית במקומות שונים בעולם.

מהם סוגי הניסויים המבוצעים?

בדיקות מוצרים כוללות החדרת כימיקלים חקלאיים או תעשייתיים, תרופות, חומרי קוסמטיקה וניקיון, לעיניים ולעור, או האכלת החומרים בכוח לזנים רבים ושונים, כולל ארנבים, כלבים והתולים.

אין כל הגבלה על אופי הניסויים שמותר לבצע. אלה כוללים פעולות רפואיות, ניסויים פסיכולוגיים, בדיקת כלי נשק, סמים, כימיקלים רעילים ושוקים חשמליים. שורפים בעלי חיים, מעוררים אותם ושוללים מהם מזון ומים, מבודדים וכולאים אותם בתאים קטנים.

טיעונים בעד ונגד ניסויים בבעלי חיים

הטיעונים נגד ניסויים בבעלי חיים הם מוסריים ומדעיים. המצדדים במחקר על חיות מאמינים שבעלי חיים הם כלים חיוניים לשימוש לתועלתם האפשרית של בני האדם. מתנגדי המחקר על חיות, וביניהם מדענים רבים, טוענים שמבדקים בחיות אינם נחוצים, שהם מנהג מיושן ורע מבחינה מדעית ומהווים שימוש לא יעיל במשאבים משום שהם גובים מחיר גבוה מהתועלת שבהם. עוד הם טוענים שניסויים אלה גוזלים כספים וזמן ממחקר יצרני יותר ומסיוע לבני אדם במצוקה; שהפיקוח עליהם איננו הולם; שהם מספקים לציבור תחושה כוזבת של ביטחון לגבי חומרים שנוסו על בעלי חיים; ושבעלי חיים זכות בסיסית לא לשמש לניסויים.

מדענים רבים בוחרים בחלופות מדויקות ורחומות יותר מאשר ניסויים בחיות, כך למשל באפידמיולוגיה, מודלים ממוחשבים וסינתטיים, ביולוגיה מולקולרית, תרבויות תאים, שימוש בנתונים מפרויקט הגנום האנושי, ניסויים קליניים, הערכות השיפה וטכנולוגיות נוספות.